

KURSPLAN

Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning i gymnasieskola och vuxenutbildning (VAK), 7,5 högskolepoäng

Professional Development and Analysis of Teaching Quality in upper secondary and Adult Education, 7.5 credits

Kurskod:	U2VOAA	Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Fastställd:	2026-09-07	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Gäller fr.o.m.:	2027-01-18	Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen
		Fördjupning:	A1F Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav
		Huvudområde:	Pedagogik

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- ha kännedom om några väletablerade ramverk för beskrivning och bedömning av undervisningsskicklighet
- ha god kännedom om såväl helhet som delar i några centrala modeller för undervisningsutveckling, samt dessas grundpremiss

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att sammanhållet genomföra adekvat och etisk försvarbar dokumentation och analys utgående från en kombination av etablerade metoder med beaktande av önskat syfte
- diskutera vad som på vetenskaplig grund utmärker expertis avseende undervisning i relation till elevers lärande och utveckling
- identifiera och problematisera vad som med beaktande av lokala förhållanden, styrdokument och tillgänglig kunskap kan/bör utgöra önskvärt fokus i en undervisningsutvecklande insats
- kollegialt planera, genomföra och utvärdera en undervisningsutvecklande insats i enlighet med någon modell och med beaktande av önskad kunskapsutveckling för elever
- diskutera former för att förädla och sprida utvecklad kunskap som beprövad erfarenhet kollegialt och till den kollektiva kunskapsbasen

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- ha översikt över och kunna kritiskt värdera former för systematisk dokumentation av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling
- kritiskt värdera traditionsbaserad undervisningspraktik inom den egna inriktningen i relation till beskrivningar av god undervisning baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, i relation till elevers lärande och utveckling

Innehåll

Delkurs 1. Former för systematisk dokumentation och analys av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling (2,5 hp)

- Introduktion till analys och bedömning av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling, anpassat för olika syften, som kollegial undervisningsutveckling eller stödjande av individuell undervisningsskicklighet

- Introduktion av Protocol for Language Arts Teaching Observation (PLATO) och variationsteori
- Olika former för att systematiskt dokumentera undervisning och elevers lärande och utveckling och som är funktionella för analys och bedömning av undervisningskvalitet, anpassat för olika syften, till exempel video, ljudinspelning, systematiska anteckningar och observationsprotokoll
- Olika former för syftesdriven planering av upplägg och procedurer för koordinering mellan olika typer av underlag i förhållande till tillgänglig tid och resurser samt relevanta etiska och lagmässiga krav som kan aktualiseras vid arbete med dokumentation och analys av undervisning

Delkurs 2. God undervisningspraktik och individuell undervisningsskicklighet (1,5 hp)

- Kritiska perspektiv på forskningssammanställningar över vad som är god undervisningspraktik på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, generellt och mer specifikt för ämnesundervisning i gymnasieskolan, motsvarande skolformer samt vuxenutbildningen
- Etablerade ramverk för beskrivning och bedömning av undervisningsskicklighet och empiriska studier om vad som kännetecknar särskilt skickliga lärare i relation till att åstadkomma önskvärda utfall av elevers lärande och utveckling, kompletterat med exempel på konkret praktik från svensk kontext

Delkurs 3. Undervisningsutvecklande arbete (3,5 hp)

- Olika sätt att identifiera och problematisera önskvärt fokus i en undervisningsutvecklande insats med beaktande av lokala förhållanden, styrdokument och tillgänglig kunskap
- Etablerade modeller för i första hand kollegial undervisningsutveckling och en diskussion av vad evidensbaserad undervisningsutveckling innebär
- Praktiskt genomförande av någon modell för undervisningsutveckling, i ett för läraren lokalt kollegialt sammanhang
- Kritiskt perspektiv på diskussion av uppföljning och utvärdering, samt former för spridning och granskning av undervisningsutvecklande arbete i relation till uppsatta mål

Undervisningsformer

Arbetet i kursen består av föreläsningar, inläsning av kurslitteratur, seminarier, diskussioner och praktiska övningar som ska genomföras i den egna verksamheten.

I kursen används digital lärplattform.

Den som antagits till och registrerats på en kurs har rätt att erhålla undervisning/ handledning under den tid som angavs för det kurstillfälle som sökande blivit antagen till. Därefter upphör rätten till undervisning/handledning.

Undervisningen bedrivs på svenska men engelska kan förekomma.

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt beslut om meriteringsnivå 1 och ha läst minst 30 hp efter behörighetsgivande examen varav 7,5 hp ska utgöras av studier på avancerad nivå.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Lärandemålen utgör grund för examination.

En deltagare garanteras minst tre examinationstillfällen, inklusive ordinarie examinationstillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Examinator har rätt att ge en anpassad examination eller låta deltagaren genomföra examinationen på ett alternativt sätt givet att lärandemålen kan säkras och att det finns synnerliga skäl härför, inbegripet studentens rätt till riktat pedagogiskt stöd.

I kurser med fler än ett examinerande moment baseras deltagarens kursbetyg på en övergripande bedömning av samtliga examinationsmoment. Kursbetyg sätts när alla examinationsmoment är avklarade med godkänt resultat.

Examination sker individuellt, både skriftligt och muntligt. Modul 1 examineras muntligt och skriftligt genom beskrivning av dokumentationsformer samt insamling och analys av dokumentation från den egna verksamheten. Modul 2 examineras skriftligt. Modul 3 examineras genom muntlig och skriftlig redovisning av genomförd undervisningsutvecklande insats kopplat till egen verksamhet och dess kollegiala sammanhang.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information om bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls vid kursstart.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Delkurs 1: Former för syst dok och analys av undervisning i relation till elevers lärande och utv: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	1,5 hp	G/U
Delkurs 1: Former för syst dok och analys av undervisning i relation till elevers lärande och utv: Seminarium	1 hp	G/U
Delkurs 2: God undervisningspraktik och indiv undervisningsskicklighet: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	1,5 hp	G/U
Delkurs 3: Undervisningsutvecklande arbete: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	2,5 hp	G/U
Delkurs 3: Undervisningsutvecklande arbete: Seminarium	1 hp	G/U

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Sammanställning och kommentarer publiceras på lärplattform. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Kurslitteratur

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Bell, C., & Mislevy, M. (2021). Practice, feedback, argument, measurement: A frame for understanding diverse perspectives on teaching assessments. I M. Blikstad-Balas, K. Klette & M. Tengberg. (Red.) *Ways of analyzing teaching quality: Potentials and pitfalls*. (ss. 21-52). Scandinavian University Press
<https://doi.org/10.18261/9788215045054-2021-01>

Carlgren, I. (2012). The learning study as an approach for "clinical" subject matter didactic research. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 1 (2), 126–139. <https://www.emerald.com/ijls/article-pdf/1/2/126/918054/20468251211224172.pdf>

Carlgren, I., Eriksson, I., & Runesson, U. (2017) Learning study. I I. Carlgren (Red.). *Undervisningsutvecklande forskning: Exemplet learning study*. Gleerups.

de Jong, T., Lazonder, A. W., Chinn, C. A., Fischer, F., Gobert, J., Hmelo-Silver, C. E., Koedinger, K. R., Krajcik, J. S., Kyza, E. A., Linn, M. C., Pedaste, M., Scheiter, K., & Zacharia, Z. C. (2023). Let's talk evidence : The case for combining inquiry-based and direct instruction. *Educational research review*, 39. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2023.100536>

Doig, B., & Groves, S. (2011). Japanese lesson study: Teacher professional development through communities of inquiry. *Mathematics Teacher Education and Development*, 13 (1), 77-93. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ960950.pdf>

Eriksson, I., Björnhammer, S., & Jägerskog, A.-S. (2025). *Undervisningsutmaningar 7-9, som en guldgruva för lärardriven didaktisk skolutveckling*. Natur & Kultur.

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2023). *Utmärkt lärare: Forskningen om lärarskicklighet och vägarna dit*. Natur & Kultur.

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2020). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. (Andra utgåvan). Natur & Kultur.

Kirsten, N., & Lindvall, L. (2024). *Forskningsstöd för kompetensutvecklingsmodellers effekter på undervisning och lärande*. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-540442>

Lärarnas Yrkesetiska råd (2001/2023). *Lärares yrkesetik*. <https://laraesyresetik.se/yrkesetiken/>

Mausethagen, S., Prøitz, T., & Skedsmo, G. (2018). Teachers' use of knowledge sources in 'result meetings': Thin data and thick data use. *Teachers and Teaching*, 24 (1), 37-49. <https://doi.org/10.1080/13540602.2017.1379986>

Perry, T., Lea, R., Jørgensen, C. R., Cordingley, P., Shapiro, K., & Youdell, D. (2021). Cognitive science in the classroom. *Education Endowment Foundation (EEF)*. <https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/evidence-reviews/cognitive-science-approaches-in-the-classroom>

Runesson, U. (2025). *Undervisning, metodik och lärande: Med variationsteori som grund*. Studentlitteratur.

Skolforskningsinstitutet (2022). *Erfarenheter av att använda forskning för undervisning – tillvägagångssätt, möjligheter och utmaningar*. Skolforskningsinstitutet fördjupar 2022:01. Skolforskningsinstitutet.

Skolforskningsinstitutet (2022). *Hur ska man veta vad forskningen säger: Om vetenskaplig kunskap och hur man kan förhålla sig till vetenskapliga resultat*. Skolforskningsinstitutet fördjupar 2022:01. Skolforskningsinstitutet.

Stockard, J., Wood, T. W., Coughlin, C., & Rasplia Khoury, C. (2018). The Effectiveness of Direct Instruction Curricula: A Meta-Analysis of a Half Century of Research. *Review of Educational Research*, 88 (4), 479-507. <https://doi.org/10.3102/0034654317751919>

Tengberg, M. (Red.) (2022). *Undervisningskvalitet i svenska klassrum*. Studentlitteratur.